

Hung. Monitoring, 4.12.89 (Esti Magazin, 18.30 h)

10 %-al leértékelték a forintot a konvertibilis valutákhoz képest. Az intézkedés holnap lép érvénybe. A kormány döntése alapján a Magyar Nemzeti Bank azzal indokolja lépését, hogy romlik az ország konvertibilis fizetési mérlege és folytatódik hazánk eladósodása.

- A hír kapcsán Martin Kovács Miklós Farkas Zoltánnak beszélget.

- A forint leértékelése az mumus számunkra vagy olyan gyógyszer, amelytől esetleg meggyógyulhat a magyar gazdaság? Egyáltalán, hova tegyük ezt a közgazdasági kategóriát?

- Én azt hiszem, hogy a szükséges rossz kategóriájába kellene ezt sorolni, hiszen való igaz, hogy a forint leértékelés következménye az infláció, ugyanakkor hogyha belföldön infláció van és meg akarjuk tartani a magyar termékek versenyképességét, akkor le kell értékelni a forintot. Na most, hogy ez a leértékelés - infláció - leértékelés végtelen körből mikor mire tevődik a hangsúly, ideje válogatja.

Önmagában a leértékelésnek akkor van gyógyereje, gyógyító hatása egy gazdaságra nézve, hogyha nagyon szigorú pénzpolitikával társul.

- Ez most meg van Magyarországon?

- Azt nem tudom, hogy az 1990-es költségvetés és mindazok a kormányzati szándékok, amelyek ezerszer megfogalmazódtak és amelyek követelik a szigorú pénzpolitika folytatását, azok valóban elég eredményesek lehetnek-e.

- Három megye képviselői tanácskoztak, ma most érkezett a telex, teljesen friss még, itt van a kezemben és megdöbbenő hírt hallottak ezen a tanácskozáson a képviselők. Ezek szerint a korábban jelzett 21 mrd. forint helyett 49 mrd. forint lesz az idei költségvetési hiány. A Szolnok megyei képviselők tanácskozásán Kunos Péter pénzügyminisztériumi államtitkár elmondta, hogy a szakemberek a jövő évben a fizetési mérleghiány radikális csökkentését várják a kormánytól, és amennyiben ez nem történik meg, a hitelcsapok teljes elzárása várható.

(Hírvilág, 22.00 h)

- 10 %-al leértékelték a forintot a konvertibilis valutákhoz képest. Az intézkedés holnap lép érvénybe. TARAFÁS Imre, a Nemzeti Bank elnökhelyettese a TV Híradónak adott nyilatkozatában a lépést azzal indokolta, hogy az év végéig a fizetési mérleg hiánya a tervezett 5-600 millió dollár helyett várhatóan 1400 millió dollár lesz. A kormány lépése a bankelnök szerint kb. 3 %-os inflációt jelent.

- Szerkesztő kollegámat Farkas Zoltánt arról kérdeztem, hogy vajon a forint leértékelés számunkra ijesztő dolog, vagy gyógyír a gazdaság bajaira?

- (Ismétlés, lásd 271,oldal a következő kiegészítéssel)

- Ez a forint leértékelés úgy tűnik, hogy egy makrogazdasági, tehát az egész magyar gazdaságra vonatkozó és felülről elrendelt

intézkedés, egy olyan kategória, amellyel az átlagember aligha tud hirtelen mit kezdeni. Hogyan érint ez bennünket, átlagembereket?

- Én azt hiszem, hogy ilyen kategória, hogy átlagember ilyen nincs. Egyrészt, másrészt pedig azt hiszem mindenki pontosan tudja már, hogy hogyan éri a leértékelés. Először is, a déligyümölcs vásárlóitól kezdve a karácsonyi bevásárlás összes szereplője tudja, hogyha leértékelik a forintot a külföldi valutákhoz képest, akkor az előbb utóbb az importált fogyasztási cikkek árában megjelenik. Hasonlóképpen minden importőr tudja, hogy a leértékelésnek az a következménye, hogy a külföldről importált gépek, berendezések, nyersanyagok megdrágulnak.

Azért kell mindenképpen szigorúbb pénzügypolitikát folytatni és Uram bocsá, erre rávenni a kormányt, hogy elég következetesen szigorú pénzügypolitikát folytasson, hogy a leértékelés következtében az import anyagok drágulása ne mehessen végig az egész gazdaságon. Tehát a végső fogyasztók, a lakosság, vagyis mindannyian ne érezzük meg idővel a leértékelés hatását. Itt nagyon különböző számítások vannak. Egyes számítások szerint, 1 % leértékelés 0.1 % inflációval jár. Más számítások szerint 1 % leértékelés akár fél % inflációt is eredményezhet. Ebből az derül ki, hogy ezzel a 10 %-os leértékeléssel már 5 % inflációt jövőre átvittünk. Ismétlem, ez csak az egyik számítás. Sokkal többen vannak, akik azt mondják, hogy ilyen összefüggés leértékelés és infláció között azért nincs.

- Tesnik Mária a Pénzügykutató RT munkatársa, ön hogyan értékeli, hogy emiatt a leértékelés miatt dicséernünk kell a kormányt vagy pedig szidnunk?

- Úgy gondolom, hogy ez a lépés ez eggyel több a nem várt kormányzati lépések sorában. Még pedig abban a sorban, amelyben az utóbbi időben szinte csak szükségintézkedések születtek. Hisz valószínű azért, mert, hogy szükséghelyzet van. Na most gyanítom, hogy a kormányzaton belül is nagy viták előzték meg ezt a döntést, sőt azt is, hogy nem volt egészen teljes az egyetértés a kormányon belül, hisz a leértékelés inflációs hatása az egy bizonyított tény. Tehát az biztos, hogy bekövetkezik mármint a belső áraknak az emelkedése. Viszont az a feltételezés, hogy a leértékelés javítja a fizetési mérleget, az csak valószínűsíthető, mert emellett a lépés mert, hogy tudniillik leértékeljük a hazai valutát, még egyéb számtalan más feltételnek kellene rendelkezésre állni, amivel mi nem birunk.

Úgyhogy akkor az a kérdés, hogy miért hozott ilyen lépést a kormány? Én úgy gondolom, hogy azért, hogy legalább egy a gesztus értékek szintjén prezentálja azt, hogy nem nézi tétlenül a fizetési mérleghiánynak a drámai alakulását. Mert valóban drámai alakulásról beszélhetünk. Gondoljuk csak el azt, hogy a stabilizációs és kibontakozási munkaprogram, ami 3 éves program volt, 1989-re 250 millió dolláros hiányt irányzott elő, ezzel szemben az ideai tényszám ennek a 2.5-3-szorosa. Tehát kifelé nekünk a külső hitelezők felé

valamiféle megnyugtató lépést kellett tennünk és ez a lépés volt, ami esetleg később hozhat valamit a konyhánkra, olyan formában, hogy most legalább is a fizetésképtelenség katasztrófáját egy kicsit sikerült távolabbra kitolnunk.

Hung. Monitoring, 5.12.89. (Reggeli Krónika, 6.30 h)

- Mától újabb 10 %-l értékelték le a forintot a konvertibilis valutákhoz képest. Idén ez a harmadik leértékelés. A kormány döntését tegnap hozták nyilvánosságra. Tarafás Imre, a Magyar Nemzeti Bank első elnökhelyettese a TV Híradójában így indokolta a lépést.

- TARAFÁS: Az ideai terv az volt, hogy a fizetési mérlegünk hiánya az idén 5-600 millió dollár körül lesz, most már látjuk hogy az év végéig ez olyan 1400 millió dollár körül lesz, sokkal nagyobb tehát az eladósodás növekedése, mindenki előtt nyilvánvaló, hogy annyi hitelt már nem lehet szerezni, hogy ilyen gazdaságpolitika továbbfolytatását finanszírozzuk. A kormány most olyan gazdaságpolitikai programot dolgozott ki, amely a fizetési mérleg hiányának jelentős csökkentését tűzi ki jövőre, az ideai kb. 1400-ról, olyan 6-800 millió dollárra. Na most egy ilyen célt, amit mindenki helyesnek tart, alá is kell támasztani valamilyen eszközökkel. Biztosan megdrágítja az importot, és ösztönzi az exportot, ezt is inkább jövőre, az idénre ez már csak az export oldalán annyira hat, hogy sok exportőr sürgetni fogja a pénz befolyását. Most érdeke ez, hogy minél gyorsabban befolyon ez a pénz, hiszen 10 %-l többet fog érni neki ez a valuta, és ezért a fizetési helyzetünkön ez még segíthet az idén.

(Hírmagazin, 16.00 h)

- S egy követlenül bennünket gazdasági szempontból érintő hír: A forintleértékelés hatásaként az IBUSZ és a Cooptourist januártól emeli a konvertibilis elszámolású útjainak árát, a MÁV pedig már péntektől drágábban adja a jegyeket a nyugati országokba közlekedő járataira. A MALÉVnál annyit tudtak mondani mindössze, hogy egy héten belül nem emelik a repülőjegyek árát. A Délker Vállalat vezérigazgatója pedig csak azt zárta ki, hogy december végéig drágulnának a déligyümölcsök, hosszabb távon azonban elkerülhetetlennek tartotta az árak emelését.